Ч. 311 (13.856). Львів, понеділок 19. листопада 1934. Pocztowa opłatę opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і вожер. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Після перенесення столиці України до Києва.

ЯК ВІДБИЛОСЯ ТЕ ПЕРЕНЕСЕННЯ НА КИЄВІ, А ЯК НА ХАРКОВІ?

Московський кореспондент „Соц. Вєстника" повідомляє, що через перенесення столиці України до Києва настала там величезна помешкaнева кріза. В противенстві до Києва у Харкові те перенесення столиці спричинило масову хвилю безробітних серед службовиків. При переїзді у Київ забрали туди тільки вищих урядовців, та й то більшість із них мусіла залишити свої родини в Харкові. Нижчих урядовців викинули масово просто на вулицю. Їх положення тепер жахливе.

Українці просять Вашингтон інтервеніювати в справі посилання харчів на Україну.

НЮ ЙОРК, 31-го жовтня. (Вл. кор.) Вчорашні нюйорські ґазети подали вістку про наради уряду Обєднання Українських Орґанізацій у справі пересилання харчів на Совітську Україну. Обєднання ухвалило резолюцію, вислану до стейтового департаменту у Вашинґтоні, з проханням вставитися в совітської влади, щоб вона дозволила вислати харчі з Америки для голодуючих українців.

На богословські студії в Римі.

НЮ ЙОРК, 1. листопада. (Вл. кор.) Минулої середи виїхали з нюйорської пристані кандидати на питомців колеґії св. Йосафата в Римі, студенти, що докінчували свої науки в Українській Католицькій Вищій Школі у Стемфорді. Поїхали такі: Волод. Левицький з Ню Йорку, Степан Шиманський і Володимир Вівчарівський зі Скрентону, Семен Ющак з Вотервліет та Нестор Романович з Вунсакет. В Римі будуть вони вчитися на священиків для праці в українській католицькій епархії у Злучених Державах.

ЗМІНИ В ЕСПАНСЬКОМУ УРЯДІ.

ПЕРЕСУНЕННЯ НА ПРАВО.

МАДРИД, 17. 11. ПАТ. Вчора дійшло до реорганізації еспанського уряду. Відійшли міністер закорд. справ Сампер і мін. війни Гідальго. Прем. Леру передав теку закордонних справ міністрові маринарки Рошеві. Сам премієр задержав теку міністра війни. До димісії мін. Сампера і Гідальґа дійшло внаслідок непримирного становища до обох міністрів партії монархістів і аграрників.

Пересунення в уряді вказують на зріст впливів народньої католицької партії під проводом Хіль Роблеса, якого вплив на радикальну партію прем. Леру постійно зростає. Кружляють поголоски про дальші зміни в уряді.

Урядова кріза в Бельґії протягається.

ПАРИЖ, 17. 11. ПАТ. Король Леопольд III. доручив учора колишньому премієрові Тевнісові створити новий уряд, бо мін. Жаспар зрікся своєї місії. Тевніс відбув нараду з мін. Жаспаром і дир. Франкі. Політичні кола переконані, що щойно завтрішній день розяснить політичне положення в Бельґії. Ці кола запевняють, що всякі побоювання за долю бельгійського франка безосновні. Новий шеф уряду є прихильником вдержання стабілізації франка, який має тепер покриття в золоті на 69%.

Кардинал Ґаспарі тяжко занедужав.

РИМ, 17. 11. ПАТ. Здоровля кардинала Ґаспарі, який перестудився, вчора вечором погіршилося. Лікарі побоюються запалення легких та інших ускладнень.

Велика афера в Румунії.

БУКАРЕШТ, 17. 11. ПАТ. Парляментарна комісія оголосила звіт про доставу зброї фабрики Шкода для румунського уряду. Звіт стверджує, що контракт з фабрикою Шкода дуже некорисний для Румунії. Референт складае відповідальність на колишнього міністра військових справ, який підписав цей договір. Референт домагається передати ген. Ціхоцького судові. Крім того референт закинув колишньому міністрові фінансів Поповічі припинювання судового слідства проти виновників.

Комінтерн заговорив.

Львів, 17. листопада 1394.

В часі, коли Совіти енерґійно пошукували за союзниками між капіталістичними державами проти Японії та проти Німеччини, тоді комуністичний інтернаціонал мовчав. Коли по всій території Совітів возили француського радикала Ерріо, коли в Києві на його прийняття навіть позакопували були на Крещатику два ряди смерек, тоді між тими, що витали цього типового репрезентанта буржуазного француського світу, були й представники Комінтерну. Весь час, коли Літвінов торгувався зі Злученими Державами Північної Америки в справі визнання Совітів — Комінтерн мовчав. Сидів цей „штаб міжнароднього пролетаріяту" як у траві і тоді коли совітські дипльомати добивали ганебного для них союзу із буржуазною Францією. Мовчав він і тоді, коли Совіти робили заходи для свого вступу до Союзу Народів. Мовчав він таким чином, що не випускав у світ ніяких офіціяльних енунціяцій до „пролетаріяту цілого світу". Зате не припиняв він ні на хвилину своєї розкладової роботи в усіх капіталістичних державах при допомозі своїх аґентур. Ці аґентури працювали найінтензивніше у Франції та в Злучених Державах Півн. Америки. Не пускав він у світ ніяких голосних енунціяцій навіть у часі недавних відомих еспанських подій. Чомуж так поступав Комінтерн? Тому, що цього вимагали інтереси офіціяльної совітської політики на міжнародньому терені. Тією своєю тактикою Комінтерн лишній раз доказав, що в усіх своїх учинках і праці він цілковито залежний від російської комуністичної партії і від совітського уряду, дарма, що цей уряд офіціяльно, перед світом відпекується від якоїнебудь залежности Комінтерну від нього. Совітські офіціяльні чинники нераз і не два стверджували в прилюдних енунціяціях, що Комінтерн від них цілком незалежний і що тому вони не можуть мати впливу на його тактику. Вже минулого року мав відбутися зїзд Комінтерну і його відложено до осені ц. р., але й у тому речинці він не відбувся. Зїзд Комінтерну знов відложили, бо того знов таки вимагав політичний інтерес Совітів.

Колиж Совіти осягнули на міжнародньому полі те, чого бажали, коли сильною ногою стали і в Женеві, тоді Комінтерн ожився. Він навіть

заговорив прилюдно, окремим манiфестом до пролетарів усього світу. Сталося це з нагоди 17-тих роковин більшовицької революції в б. Росії. А святкували там ці роковини величаво не тільки парадними, манiфестаційними походами, академіями та бенкетами, але й незвичайним пропагандивними засобами в пресі.

Безліч святочних статтей принесла більшовицька преса з нагоди роковин, а в них силу силенну самохвальби, зокрема в ділянці досягнень на полі індустріялізації та колективізації. Нпр. більшовицька преса трубить, що „народній прибуток“ Совітів у порівнанні з 1926 р. потроївся, але тільки зі спеціяльних економічних публікацій совітської преси можна з трудом довідатись, що державний буджет СССР у порівнанні з 1926. роком зріс аж у девятеро. Нема у святочних статтях також і того, яким чином і яким кривавим коштом населення цей буджет реалізують. „Переможний хід 1-ої пятирічки, заповідь неймовірних досягнень другої пятирічки в ділянці індустріялізації та заповідь стовідсоткової колективізації сільського господарства — ось ці перехвалки та реклямa для досягнень „соціялістичної країни“.

З нагоди 17-их роковин більшовицької революції не забув про всі ті „досягнення“ згадати у прилюдному маніфесті, адресованому до всіх „трудящих“ і до всіх „пригноблених народів світу“, дуже крикливим тоном і Комінтерн. У маніфесті між іншим читаємо дослівно:

„Радянська влада в СССР забезпечила пролетаріятові перемогу в громадянській війні. Вона повела країну Рад по шляху індустріялізації. Вона добилась перемоги колгоспного ладу на селі. Диктатура пролетаріяту, за проводом комуністичної партії, забезпечила перемогу першої пятирічки, вона веде до перемоги другої пятирічки,до побудовання безклясового соціялістичного суспільства. Радянський Союз, країна переможної пролетарської революції і диктатури пролетаріяту, наочно показує цілому світові, що може зробити робітничий клас, навіть у технічно і культурно відсталій країні. коли влада в його руках“.

По такій загальній реклямі для Совітів, маніфест Комінтерну займається конкретнішими справами, бо справами „доказів“ на повищі твердження. Між тими „доказами“ бачимо і такі: „Диктатура пролетаріяту СССР створила умови для безперервного зростання добробуту й культури трудящих мас. Вона перетворила СССР на країну, де немає безробіття, (там тільки невільництво і примусові роботи в північних пралісах — прим. складача), де проведена широко система соціяльного обезпечування, де соціялістичне перебудування сільського господарства знищило зубожіння (всіх довело до голоду. — Прим. складача) в селі, де визволені всі раніше пригноблені національності (читай: визволені від життя, винищувані систематично розстрілами і голодом! — Прим. складача) та обєднані у братерський союз“.

Дивіться, мовляв, усі пролетарі світа як треба робити, щоби себе ущасливити! „**Немає мирного шляху** — читаємо у маніфесті — **до влади пролетаріяту. Немає мирного шляху до соціялізму.** Вірний своїй історичній лінії, себто **підготовці мас для завоювання державної влади пролетаріятом, комуністичний Інтернаціонал з більшою ніж будь-коли наполегливістю кличе робітників обєднатися в єдиний фронт для організації спільних виступів усіх робітників проти фашизму і загрози війни** (але за соціяльними революціями!), **кличе робітників усіх країн обєднатися для повалення влади буржуазії під випробуваним червоним прапором Маркса-Енгельса-Леніна-Сталіна, під прапором комуністичного інтернаціоналізму**“.

З черги маніфест дає ще спеціяльні інструкції для пролетаріяту у Франції й Еспанії. Кінчиться гаслами: „Хай живе перемога світової пролетарської революції! Хай живе диктатура пролетаріяту в цілому світі!“ Таким є останнє слово Комуністичного Інтернаціоналу, що так довго мовчав, повинуючись наказам московських державних керманичів. З нагоди 17-ліття большевицької революції московський уряд за посередництвом Комінтерну приніс капіталістичному і буржуазному світові „милий“ дарунок у виді обговореного маніфесту. Зрішаться ним напевно дуже всі теперішні приятелі та союзники Совітів та при допомозі женевської установи може й, як добре піде, причиняться до розповсюднення цього „мирного“ маніфесту між громадянами своїх держав. Колиб вони льогічно поступали в політиці, то повиннiб це зробити. Бож важко користуватися тільки односторонніми свідченнями Совітів у справі зберігання мира. Треба би допомогти і большевикам зі свого боку закріплювати цей мир при допомозі соціяльних переворотів, які є їх спеціяльністю. Тоді свідчення булиб обопільні та рівномірні.

Поміж католицизмом і православіям.

Чому москвофіли залишаються ще у Греко-Катол. Церкві?

Львівський кореспондент московської ґазети у Вильні „Русское Слово“. В. Каренін, помістив там 15. ц. м. обширний допис п. н. „Русскіе уніяти в Ґалічіне“ у звязку з меморіялом, який львівські москвофіли передали недавно апостольському візитаторові о. Гудечкові. Дуже цікавий хід думок дописувача, безумовно авторитетного представника всіх тих галицьких „русских“, які вже прийняли російську мову, як свою рідну та станули цілком на російський ґрунт. Не слід теж забувати, що п. Каренін, хоч і не належить тепер до редакції „Русского Голоса“, всеж був і є головним ідеольоґом нинішнього галицького москвофільства.

Отож п. Каренін жалиться на відносини у Греко-Катол. Церкві, та пояснює, чому „русскі“ не переходять масово до православія:

„Становище русских уніятів в українізованій уніятській церкві під національним оглядом нестерпне. Не вважаючи на те, більшість русского населення в Галичині тримається унії, подекуди по традиції, а подекуди тому, що найближча уніятам Православна Церква в Польщі також не дає русскому народові ґарантії збереження його національних прав, будучи у високому ступні залежною від посторонніх чинників, з волі яких, та при помочі їх українських наемників, підлягає знову насильній українізації...“

Виходить, що єдиний позитивний мотив, який тримає галицьких москвофілів при Католицькій Церкві, — це традиція, — зрештою перебувають вони у ній лише тому, що нема куди перекочувати. Про вірування, про релігійні почування, нема навіть мови. І колиб нпр. православія чи протестантизм у Польщі давав москвофілам „ґарантії“ щодо московського духа в церковній орґанізації — вони негайно всі, як

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З 19. ЛИСТОПАДА 1934.

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 27

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

Вся управа публичних справ, ціла політика лежала в руках святоюрців-москвофілів, які, діставшися при помочі аліянсу з жидами до держ. ради, ввесь час від 1873—1879. трималися централістичного хвоста і йшли за урядом наcліпо; таким чином добували особисті користи, а про справу народу не дбали зовсім. За ввесь той час не було найменшого звязку між послами і народом, не було ані одного посольського звіту. Нарід не бачив своїх послів ніколи, навіть серед таких обставин, як у Тернопільщині, де був послом голосний Наумович, що мешкав у Скалаті, самій середині своєї округи і чейже вмів до народу промовляти. Таке було тоді розуміння посольського обовязку. Це була справді скандальна епоха рутенської політики.

Тямлю ті вибори з 1873 р. з округи Тернопіль, Скалат, Збараж. Я був тоді учеником третьої кляси, одначе вони цікавили мене дуже. Ставало тоді проти себе двох руських кандидатів, Наумович і Качала. Польського кандидата не було. Поляки підтримували Качалу як автономіста. Та Качала упав, вийшов Наумович; тоді поляки вибрали за кілька днів Качалу з міста Бохні. Вся та комбінація була супроти руського загалу дуже деморалізуюча і пошкодила багато українському рухові, що тоді щойно піднимався. Москвофіли з Наумовичем, який тоді стояв на верху своєї популярности, були рішуче панами ситуації.

За кілька днів по тих виборах відбувалися дуже характеристичні вибори з міста Тернополя, де ставали проти себе польський кандидат Евзебі Черкавський і жидівський адвокат Кон зі Львова, підтримуваний також русинами. По місті розліпили за ним русько-жидівські відозви, якими ми дуже гіршилися, не розуміючи арканів політики, яка спричинила цей союз. Вибори були дуже бурхливі, тягнулися два дні й ціле місто було зревольтоване. За Коном був і уряд. Жиди уживали всякої форми, щоб його вибрати; з русинів, не зважаючи на поручення згори, голосувало за Коном небагато, хіба деякі відважніші з інтелігенції. Загал ішов з поляками під кличем: „Проти жида.“ Вкінці невеликою більшістю вийшов Черкавський. Тоді побачив я вибори і то дійсно бурхливі вперше і в мене задрожала тоді вперше політична жилка, хоч не думав, що мені самому прийдеться в життi тільки разів з виборами мати до діла. Зрештою в тім часі не було якогобудь замітнішого руху в Тернополі, ані на Поділлі. Принайменше я не затямив нічого подібного.

В 1871 р. приїхав до Тернополя на канонічну візитацію митрополит Йосиф Сембратович, витаний бандеріями і депутаціями; при цій нагоді відвідував він також гімназію.

В тодішнім життi русинів, особливо інтеліґенції, мав, як уже вище згадано, велике значіння руський театр. Була це майже одинока нагода, при якій сходилися руські родини місцеві й ті, що зїздилися з провінції. Українське слово й українська пісня зі сцени оживляли хоч на хвилину апатичний, приспаний загал. Для нас, молоді, був кожний приїзд театру великим і дуже пожаданим святом. Ми не минали ані одної вистави, вслухувалися у виставлювані твори, вчились співів, старалися познайомитися з артистами, ввійшов з ними в ближчі звязки та ввесь час побуту театру в місті жили переважно театральним життям. За моїх часів бував руський театр у Тернополі кількома наворотами. Найперше був у 1871 р. під дирекцією Моленцького. Була це трупа дуже мала і нечисленна, яка могла грати лиш самі менші песи, що не вимагали багато осіб; трупа диспонувала лиш дуже примітивними і недостаточними частинами гардероби і декораціями. В трупі були замітніші артисти, крім обоїх Моленцьких, Лукашевича, Стечинський, Вітошинський, Собецький та ще двох-трьох статистів. З таким матеріялом годі було давати щобудь ліпшого, тому театр обмежився переважно до одноактових комедійок і водевілів. З більших виставив лиш Квітчине „Сватання на Гончарівці“, яке було тоді „цуґштіком“, та Кожeньовського „Верховинці“; останнє при помочі старших учеників, що були добрими співаками й танцюристами та виповняли хори і танці.

стій, перейшлиб до православія чи якоїнебудь іншої церкви. Очевидно, автор промовчує відсоток, який „русскі" творять серед компактного українського православного населення на Холмщині, Волині, Поліссі і Підляшу, бо у світлі тої віроісповідної і національної статистики про „насильство" може бути мова лише тоді, коли річ іде про ту московську політику церковної варшавсько-православної ерархії, яку вона веде супроти величезної більшости вірних-українців.

Промовчує теж п. Каренін, що фактично москвофіли є єдиним елементом, який сприяє ширенню в Галичині православія, що москвофільське греко-католицьке духовенство в Галичині переходило після інвазії російських військ у 1914-5 році масово на православія, та що взагалі всі галицькі москвофіли, світські й духовники, при найближчій нагоді, нпр. на випадок відбудови реакційної „єдіно-неділімої" та відродження її імперіялістих змагань — на другий день до одного покинулиб Греко-Католицьку Церкву.

І при тому всьому галицькі москвофіли мають ще чоло нарікати, що їм діється у Греко-Катол. Церкві кривда і що церковна влада не сприяє москвофільству, яке тільки і чигає, щоб ту Церкву ослабити!

ЗА ЗАЛІЗНИЦЮ ТОВАРІ.

МОСКВА, 17. 11. ПАТ. Японський амбасадор у Москві Ота відбув 4-годинну параду зі заступником комісаря закордонних справ Стомоняковим, на якій узгіднено спірні справи продажі східно-китайської залізниці. Японія згодилася загарантувати, що Манджу-Ко заплатить СССР товарами 2/3 вартости залізниці

—o—

За влекшення утечі.

СОФІЯ, 17. XI. ПАТ. Суд у Бургас засудив сотника Тошева на 4 роки вязниці і 80.000 левів гривни і втрату прав на 8 років за влекшення утечі провідникові македонських терористів Іванові Михайлові. Другого підс. д-ра Бардарова суд засудив на 3 роки вязниці, 60.000 левів гривни і втрату прав на 6 років. Третього звільнив.

Зі сторінок нашої історії.

В 75-ТІ РОКОВИНИ УРОДИН Д-РА КОСТЯ ЛЕВИЦЬКОГО.

Не багато є людей в історії поодиноких народів, на житті і діяльности яких можнаб наглядно слідкувати за відродженням і розвитком цього народу. Етап нашого національного відродження та дотеперішній розвій перейшли ми відносно ще не зовсім давно і недалекі ще часи, як відійшли від нас ті, що клали основи під наше сучасне життя. Між живучими нашого національного храму є той, що не лишень, що бачив самі фундаменти і був одним з робітників, але і був дійсним творцем-архітектом, що вивів будівлю з фасадою аж до самих її верхів.

Є ним **д-р Кость Левицький,** довголітній заслужений керманич нашої національної політики, учений, адвокат, редактор популярних тижневиків і научних видавництв, освітній, рідношкільний та економічний діяч, — що в неділю, 18. листопада ц. р. кінчить 75 літ свого життя. Уроженець Нижнева в Товмаччині (18. XI. 1859) з цією околицею та з недалеким Станиславовом, де ходив до гімназії, звязує свої перші національні кроки і спроби праці. Попович з роду, не цурається зовсім тих, що живуть під стріхою і вже як гімназист та опісля як студент університету ширить там українське національне самопізнання.

До Львова на правничий виділ д-р Кость Левицький приходить осінню 1877. Були це часи ширшого національного розбудження серед української університетської молоді, що стала усувати москвофільську мертвеччину. Перед вели Іван Франко, Мих. Павлик, Іван Белей, Антін Горбачевський, Ілля Кокоруда та на кілька літ молодші Кость Левицький і Евген Олесницький та ще дехто. Близько них стояв і дещо старший Володимир Барвінський.

Переломовим був рік 1880. Тоді засновано „Діло" під ред. Вол. Барвінського, а на кілька місяців скоріше (1879) популярний двотижневик „Батьківщину" під ред. Юл. Романчука. Була це українська суто політична преса, що невдовзі зробила справдішній переворот у поглядах нашого галицького громадянства. Дала вона почин під реальну політичну організацію народніх мас і приготовила ґрунт під ширшу освітньо-культурну працю, як неменше і під нашу сучасну господарську організацію.

Не німим свідком, але найбільш активним учасником-робітником, а невдовзі і ініціятором і керманичем національної праці у майже всіх її ділянках був — Кость Левицький. Брав участь при творенні початків нашої кооперації („Нар. Торговля" 1883), опісля першого українського краевого політичного товариства — „Народньої Ради" і при організації українського міщанства в „Зорі". Як кільканацятьлітній член Головного Виділу „Просвіти", положив немалі заслуги для її розвою як організатор і популяризатор.

І наукова праця не була чужою д-рові К. Левицькому. Цінна студія про „Правду Руську", численні статті в „Правничій Часописі", якої був редактором і в інших наукових видавництвах та періодиках до нинішнього „Життя і Права" включно, опрацьовання і видання німецько-українського Словника та дрібніші научні причинки — найкращим цього доказом є і почесть дійсного члена „Наук. Т-ва ім. Шевченка" у Львові.

Не чужою йому була і праця на рідношкільній ділянці так ще перед війною, як і тепер до останніх літ. Його голосу і поради рідно-шкільні установи і збірання слухали завжди з найбільшою увагою і з ними рахувалися.

Ще більше помітна приявність д-ра Костя Левицького на сторінках історії нашого господарського відродження і організації. „Дністер", „Центробанк", „Зем. Банк Гіпот.", „Ревіз. Союз Укр. Кооператив" — та багато-багато інших наших економічних установ і організацій завдячують йому своє повстання і істнування, а деякі і кермування від самого початку до нині.

У своїй праці не поминув д-р К. Левицький і дуже невдячної ділянки — політики. До неї увійшов рівно перед 50 роками і кілька десятків літ за часів Австрії був її фактичним, а дальше і формальним керманичем, зокрема як створено Ук. Нац. Дем. Партію (1899) з її верхівкою Народнім Комітетом. Став послом до віденського парляменту (1907) і галицького сойму (1908) і невдовзі обняв керму нашої політики в обох тих установах. З вибухом світової війни він дав почин до створення „Головної Укр. Ради", опісля у Відні „Загальної Укр. Ради", на чолі котрих станув і формально.

Був він і при Великому Здвизі в листопаді 1918 р. і обняв керму першого українського уряду на теренах Східної Галичини та положив великі заслуги у законодатній праці Укр. Нац. Ради.

Як багато інших — перейшов і д-р К. Левицький політичну еміграцію з її всіми відем-

Шкільна влада не противилась таким виступам, значить — удавала, що про них не знає; а для дотичних дебютантів було це великою честю виступати на сцені.

Слідуючого, 1872 року приїхав до Тернополя театр під дирекцією Бачинського, до котрого приступила вся трупа Моленцького, так, що обі ці трупи злилися в одну. Так скомплетований театр був дуже добрий та стягав усю публику з цілого міста без огляду на народність; не диво, що на кожній виставі саля була заповнена. Склад театру був численний і добірний, крім згаданих уже членів трупи Моленцького, були ще обоє Бачинські, обі Романовички, Теофіля і Марійка, Ґембіцький та інші визначніші сили, з якими можна вже було виставляти більші твори (переважно перекладані); головною атракцією того сезону була виставлена вперше в руськім театрі як мельодрама „Галька" Монюшка з дуже гарними строями і декораціями. Того року перебував театр у Тернополі майже три місяці. Та вже в короткім часі театр розбився знову на дві трупи і в 1873 р. або 1874 приїхала до Тернополя трупа Бачинського вже значно менша й гірша, як попередня. З цього сезону тямлю, що тоді виступав уперше на руській сцені Іван Гриневецький, що грав тоді амантів, і Стефурак.

В зовсім іншім виді представився театр у 1875 р., що приїхав тоді під дирекцією Теофілі Романович і привіз свіжі сили і свіжий репертуар. Були там обі Романовички, Косовська, Семківна (пізніша Стефуракова), Паллевська дуже молоденька Ляновська, що ставила тоді перші кроки на сцені (пізніше Біберовичева); з мущин: Наторський, Гриневецький, Вітошинський, Людкевич.

Та головна вага цього сезону лежала в тому, що приїхав на виступи до Тернополя славнозвісний батько української сцени, Марко Кропивницький. Його виступи викликали незвичайне враження і піднесли дуже високо рівень цілого театрру. Вже сама зовнішня поява Кропивницького була дуже імпозантна. Високий кремезний мущина, сорока літ, панував він над усім ансамблем так, що всі інші дієві особи на сцені були при ньому немов карли. Гра його була до подробиць викінчена, голос повний і металічний — високий барітон з широким реєстром; Кропивницький поривав особливо в народніх піснях, яких умів дуже багато та співав їх як вкладки в народніх песах, або як окремі точки між актами.

Кропивницький виступав тільки в оригінальних українських творах. Перший його виступ був у Шевченковім „Назарі Стодолі", де грав Хому Кичатого; та вже слідуючого дня повторено „Назаря" з Кропивницьким у титуловій ролі, а Кичатим був Гриневецький. Задля Кропивницького давали тоді „Назаря Стодолю" кілька разів. Відтак виступав ще в „Чорноморцях" як Кабиця, в „Сватанні на Гончапівці" як Стецько в „Глякуші" і „Шельменку" в титулових ролях. Вся публика захоплювалася його грою і співом. З його уст почули ми вперше пісні, як „Соловейко", „Удовиця", „Очеретом" і т. д., які відразу стали всюди популярні.

Не треба и казати, як дуже захоплена була ним молодь. Це стояв перед нами оригінальний українець, перший, якого ми бачили, втілення української літератури й мистецтва в одній особі. Ми слухали його із запертим віддихом і старалися не поминути й одного його слова, одного звуку, а вже найбільшим щастям для нас було, як кільком з нас мало нагоду познайомитися особисто з батьком українського театру. Ми були у нього в його мешканні і він говорив з нами широко про відносини в закордонній Україні, про літературу й мистецтво, давав нам книжки і ноти. Цих розмов і цієї стрічі з Кропивницьким я не забуду ніколи. Є вона для мене одним з найкращих споминів з гімназійних часів.

Опісля довелось мені бачити Кропивницького аж за двацять літ, у 1894 р. в Києві, та він був уже тоді старий, підтоптаний; мав за собою вироблену славу письменника й артиста, та не віяло вже від його особи тим молодечим чаром, тим справді козацьким завзяттям, яке поривало нас перед двацяти роками в Тернополі. А може й ми тоді дивились на нього іншими очима?

(Далі буде.)

—o—

чими впливами. Вернувся з неї перед 10 роками, але без зневіри в оконечний успіх нашої Великої Справи. Не одержав вже керуючого місця у нашій політиці і взагалі від безпосередно активної праці у ній усунувся. Свої майже невичерпні і неспожиті сили віддав він тепер у першу чергу економічній праці й організації як підставі наших дальших майбутніх досягнень. Не забув теж і про освітньо-культурну та рідно-шкільну ділянку і тут був приміром для неодного з молодших, як треба і належить працювати послідовно, успішно і безкорисно.

Як сеніор української палестри не забув д-р К. Левицький і про свою станову організацію, що до її розбудови причинився чимало як теперішній голова „Союзу Укр. Адвокатів“ і редактор „Життя і Права“ та як найкращий живий приклад для численного молодшого покоління!

На жаль, не витворили ми безвідкличних авторитетів у сьогоднішньому лихолітті. А всеж і у ньому найзамітнішою у нас постатю є таки 75-літній Кость Левицький, який не має рівного між живучими для сучасного відродження українського народу і його Великого Здвигу — особливо тут у нинішній Батьківщині.

І наше свідоме громадянство, що з великою пошаною гляділо завжди на д-ра К. Левицького, в його 75-літні роковини уродин бажає йому одного, щоб у здоровлю та бодрости духа дожив хвилини бачити на власні очі здійснення того, що їх бачили перед 16 літами, а що так скоро минуло!

Д-р Степан Баран.

Перший відгомін справи

кирило-методіївців у польській пресі.

Під гаслом „Петербург“ принесла „Хроніка“ 7. ч. „Trzeciego Maja.“ з 29. січня 1848. р. ось-яку звістку: „Журнал міністерства справ освіти в Петербурзі оповістив віддачу харківського університету й наукової округи цього імення під управу військового ґубернатора країни українців (Malorusinów). Ця постанова являється вислідом неприхильних для царського уряду рухів між українцями, з поміж яких, як недавно повідомляли німецькі часописи, вже трьох професорів вислав цар на Сибір за вільнодумство, себто за вільне думання. Цей нарід, про який забула Европа, бажає утримати свою національність і самостійність, а це в силу переяславського трактату, який зробив із Москвою Хмельницький 1654 р., коли відділився від Польщі. Згідно із згаданим трактатом Україна (Maloruś) (ґуберції Чернигівська, Полтавська, Харківська тощо) під правним оглядом стоїть у такому відношенні до московської держави, як Молдавія і Волощина до Оттоманської Порти“ (с. 608).

В наведених словах маємо найраніший відгук арештування й покарання кирило-методіївців у польській пресі. Як скрізь, де про цікаву подію нема фактичних даних, заступає їх чутка й уява, так і тут виступають Тарас Шевченко, Панько Куліш і Микола Костомарів як професори. Що їх трьох мав тут на думці автор звістки й що її автором був Франціщек Духінський, бачимо зі статті останнього, надрукованої у згаданому часописі в чч. 12—15., себто з 4, 11, 18. й 25. березня 1848 р. п. з. „Umowa perejasławska“.

„В одному з останніх чисел нашого часопису — починав свою статтю Духінський — з приводу нового царського указу, силою якого харківський університет і наукову округу цього імення віддано під управу військового ґенерал-ґубернатора ґуберній, названих малоруськими (Чернигівська, Полтавська, Харківська й Катеринославська) ми зробили увагу, що ця навіть у Росії надзвичайна постанова являється наслідком умових порушень у цій країні, які непокоять царя, дуже могутніх, коли цар був приневолений покарати звичайним у Росії для молоді яка вчиться, осудом, віддаючи її на військову службу в солдати; багатьох із студентів університету, а навіть трьох учителів київського університету заслано на Сибір за занадто живий вияв змагань до української самостійности. Ті вчителі й студенти всі українці. — Повторюємо, надзвичайна сміливість цілей, яку виявили осуджені, приневолила царя покарати цих злочинців для Москви, навіть не було звичайного суду; бо з одного боку домагання перейшли вже межі чисто літературної, умової самостійности, — з другого цар боїться відкрити перед Европою ту правду, що не тільки польська шляхта, поляки, католики постійною боротьбою і посвятою заперечують московській державі моральної й політичної єдности, але навіть ті, яких він називає росіянами, що є в релігійній єдності з Москвою, відриваються від неї й добиваються політичної самостійности. Це новий страшний рак для царя! і цар волів би не жити, як того нового рака, що точить його державу, показати перед Европою! — Німців незвичайно вразило те, що цар переслідує мало сьогодні відомий Европі нарід, а думаючи про нього, що мусів загинути протягом двістілітнього свого звязку з Москвою (відколи в 1654 р. козаки відокремились від Польщі), вони багато повидумували байок, щоб вияснити переслідування українців. Одначе справа змагання українців до самостійности сьогодні найпевніша та й в Европі знайома дипломатам, з другого боку це змагання є такої сили, що говорення про нього вже цілком не може зашкодити великій справі благородного народу; бо тепер не в окремих осіб, не в цієї або тієї частини суспільности, але в усіх її верствах є єдність почувань, думок і ділань, щоб приготувати самостійність“. Із сказаного тут автор робив такий висновок для поляків: „Нам, полякам, наперед для нас самих, потому, щоб освідомити решту Европи про справжній стан речей щодо цього народу, дітей нашого історичного виховання, треба відсвіжити в памяті минуле козаків, — називаних сьогодні найнесправедливіше малорусинами“.

Шляхи, якими перейшли у своєму житті козаки, цікаві й учать багато. Мацейовський висловився, що якщо в XVII. столітті потрапилиб булиб поляки відокремити справи релігії від політичних справ і потреб краю, „як потреба цього розділу є сьогодні невідкличною істиною для щастя народів“, не втратилаб була Польща козаків. „Як дії козаків, так і наші минулі дії належать до історії, одначе з них маємо багато чого навчитись“, — стверджував Духінський і заповідав, що „про ці наші відносини до козаків виготовив один із співробітників нашого часопису декілька цікавих статтей“, які мав надрукувати „Trzeci Maj“. Та з 16. ч. з 31. березня (усього один листок) часопис перестав виходити, тому й стаття Духінського лишилась незакінченою.

„Сьогодні — вів далі автор свою річ — декілька слів про переяславську умову, зроблену між Хмельницьким і царем Олексієм Михайловичем 1654 р., а про яку саме умову ми сказали, що її силою Україна стоїть у такому відношенні до Москви, як Молдавія і Волощина до Порти; говоримо: стоїть, бо насильство не має сили права. Москва не може показати перед світом нової умови, зробленої з українцями, яка нищилаб переяславську умову, яку зробили добровільно обидві сторони 1654 р. — А як Москва виробила сьогоднішню політичну самостійність князівств Молдавії й Волохії самим пильнуванням умови, зробленої між Портою й волохами 1460 р., відповідним способом ціла Европа упімнеться за правами України, якщо українці самі мудро й стійно упоминатимуться про виконання переяс-

Болгарія й Україна.

(Докінчення).

Як бачимо, питання взаємин і звязків Болгарії з Україною широке у часі, глибоке у змісті, та по обох сторонах майже нерозглянуте.

Недержавна Україна для державної Болгарії майже не істнує, бож відомо, що держава тільки з державою може мати діло. Перед війною між Болгарією і Росією були живі звязки через Україну та її південні („новоросійські“) оселі болгар. Тодіж панувала в Болгарії сильна русофільська течія, яку й сьогодні замічаємо у ветеранів визвольних змагань з Туреччиною та з доби відродження. Ці болгарські патріоти-діячі майже не признають українського народу, вважаючи його віткою руського народу. Не переконує їх про інше й їх нерозуміння української мови, хоча руську мову і літературу вони загально знають.

Сьогодні Болгарія старається затіснити звязки з Польщею. І природно: бож віддавна чимало болгарської молоді вчиться у високих польських школах — Кракова, Львова, а після війни у Варшаві. Оця молодь жива, гаряча і рухлива приймає активну участь у студентському житті своїх товаришів-поляків. Із старших поетка Дора Ґабе та її покійний чоловік проф. Баєв Пенев, а серед молодших чимала ґрупа педаґоґів і наукових діячів є виразними прихильниками і знавцями польської літератури та науки.

Є, щоправда, серед болгар поважні знавці й приятелі України. До таких належав зять Драгоманова — проф. Шишманов († 1928), що добре говорив по українськи та дав змогу своєму синові добре навчитися матірної і своїх дідів мови. Знають Україну й визначні фахівці, як: проф. болгарської словесности Арнаудов, болгарської мови Романски та болгарського мистецтва Філов. Щирим прихильником і знавцем української поезії особливож Шевченка є поет і письменник Чілінґіров, а в 60 роках любили і перекладали Шевченка Славейков і Караевлов. А проте треба ствердити, що українсько-болгарські взаємини є все таки випадкові, дрібні, та гейби тільки потенцією майбутнього дружнього зближення. А станеться воно тоді, коли українська молодь постарається познайомитися зі своїми товаришами болгарами та перейме від них усе добре і гарне з буйного південного темпераменту, що є основою невсипущого та нестримного змагання до здійснення наміченого. Болгарин у заграничній високій школі передовсім учиться, а дома він працює — витревало, бо боротьба за життя стає все тяжча. І саме землероб болгарин — прегарний рільник, огородник та садівник в останніх часах став працювати у нас у Галичині біля більших міст. Ось у кого треба вчитися нашій молоді, високошкільній та рідношкільній і сільській, властивого способу праці на землі.

Болгарія — прегарна країна, в ній є чимало чому подивуватися і повчитися українцеві. Ось у Пловдиві на 100.000 населення перебуває в Народній Бібліотеці 12.000 читачів річно! та стількиж у музею!! Невелика країна — з великим розмахом культури духової і матеріяльної.

І. Свєнціцький.

Третина мешканців Польщі анальфабети.

У звязку з акцією проти неграмотности в Польщі польські освітні чинники обчисляють, що у Варшаві живе 200 тисяч анальфабетів, значить, що 6-тий мешканець не вміє читати ні писати. Ще гірше представляється справа, коли брати на увагу цілу Польщу. На основі першого перепису населення з 1921 р. було в містах 955.972 анальфабетів, а в селах 5,585.221, отже разом 6.541.193.

Покищо не оголошено ще числа анальфабетів на основі перепису з 1931 р. Певна річ, що попереднє число не тільки не зменшилося, але навпаки, зросло. Колиж взяти під увагу, що багато людей, які вміють тільки підписатися, затаїло свою неграмотність, то повинна цифра може зрости вдвоє. А тимчасом багато громад не має ще шкіл і півтора міліона дітвори у шкільному віці не вчиться грамоти.

1.197 залізничих катастроф у СССР.

МОСКВА, 17. 11. ПАТ. Жахливий стан большевицьких залізниць ілюструє найкраще статистика залізничих катастроф на сибірській залізниці. За перших 9 місяців н. р. було 1.197 менших і більших залізничих катастроф. Большевицька влада каже, що 1.077 катастроф спричинили службовики. Тому за 3 місяці припинили залізничий рух на 233 години.

давської умови, яка вяже їх із Москвою. — Єдність, передбачливість, постійність, докази яких чевют дали потомки товаришів Хмельницького в 1842 р., в часі першої боротьби з Миколаєм, що бажав відібрати їм польські права, якими судяться в них земські й цивільні справи, аж до приневолення царя до уступок, дають багато найкращих надій для їх краю та для людства. А щодо московської сили — хай памятають українці, що не в силі Бог, а в правді Бог. — А хтож є досіль силою Москви, як не козаки?..."

Далі наводив автор такі головні пункти переяславської умови: 1) Козаки збережуть свої права й привілеї й управлятимуться самі відповідно до способу, який приймуть на своїх зборах, і ніяка особа з Росії не має права мішатися до їх справ. 2) Судитиме їх старшина згідно з їх національними законами. 3) Московський патріярх не матиме ніякого впливу на їх духовенство. 4) Мають право вибирати гетьмана, якого мають потверджувати царі. 5) Зі свого боку козаки обовязуються утримувати 60.000 війська на службу царені. Царі й цариці потверджували переяславську умову, але й нарушували її.

М. Возняк.
(Далі буде).

Свята 1-ого листопада.

ЖОВКВА.

В листопадові роковини відбулось у нас торжественне богослуження в церкві оо. Василіян, що була виповнена по береги. Співав злучений хор тутешніх інтеліґентів та міщан під дир. молодого черця-священика. По богослуженні була панахида за поляглих українців, до якої стануло 12 священиків. Настрій підчас тих богослужень-відправ був незвичайний.

Помилування засудженого на смерть.

Президент республики, прихиляючись до оборони Литвина, члена ОУН, підписав акт ласки, замінюючи Олександрові Литвинові кару смерти на кару досмертної вязниці. Литвина засудив тернопільський суд присяглих за участь в убивстві поліциста Ґловацького в Товах, пов. Скалат.

Сто мілїонів на роботи і реґуляцію рік.

Як повідомляє варшавська преса, приготування до створення одноцілого фронту праці, який буде полагоджувати всі справи, звязані з допомогою безробітним в Польщі, потревають до 1. квітня 1935. р. Почавши від нового буджетового року стане ділати центральний уряд для справ затруднення з Польщі. Йому буде підлягати: ведення публичних робіт, виплата грошевих допомог, порадня для безробітних, допомога молоді в таборах праці, освітна акція безробітних. Обєднаний фонд праці переведе велику компанію робіт в роках 1935-6, на яку будуть призначені кредити у висоті 100 міліонів зол. Значна частина тих кредитів буде зужита на реґуляцію рік, щоби запобігти повеням.

Новий морський трактат.

ЛЬОНДОН, 16. 11. ПАТ. Льондонські наради закінчилися підписанням нового морського трактату, який заступить вашинґтонський договір. Британська делегація поставила американській делеґації цілу низку питань. Здогадуються, що новий морський трактат в засаді признає рівність Японії та обмежить містоту великих воєнних кораблів до 30.000 тон. Воєнні фльоти Злучених Держав, В. Британії та Японії залишаться у відношенні 5 : 5 : 3. Японська делеґація одержала нові інструкції з Токіо такого змісту: Японський уряд згодиться на пропозиції британської делеґації, але під умовиною, що В. Британія дасть додаткові вияснення в справі морського паритету.

ВАШИНҐТОН, 16. 11. ПАТ. Британський уряд запропонував урядові Злучених Держав спільну акцію, коли переговори в Льондоні розібються.

—o—

Загадочні літаки над Норвеґією.

ОСЛЬО, 17. XI. ПАТ. Як відомо минулого року появилися над північним побережам Норвеґії загадочні літаки, які висилали незрозумілі сиґнали. Тепер знову візита тих літаків повторилася. „Тіденс Теґн" пише, що це японські літаки, які прилетіли сюди завдяки організації у Финляндії

Висліди громадських виборів в 12 повітах станиславівського воєвідства.

Офіціяльна „Ґазета Польска" звідомляє: „Останніми днями перевели вибори в 890 громадах на просторі 12 повітів, причім в 791 громадах — тому, що була зголошена тільки одна компромісова листа — голосування не відбулося. На загальне число 17.647 мандатів дістали ББ і симпатики — 10.192 мандатів, УНДО — 5.035, українські радикали — 1.896, ППС — 57, ендеки — 16, людовці — 128, хадеки — 28, сіоністи — 186, радикальна лівиця — 60, крайні українські націоналісти — 49. Поділ мандатів щодо національностей такий: поляки 13.798, українці 13.076, жиди 417, німці 355, караїми 1.

—o—

Японія посередничить між Злученими Державами і Манджу-Ко.

ВАШИНҐТОН, 17. 11. ПАТ. По конференції з державним секретарем Гулем японський амбасадор Сатто заявив, що Японія буде посередничити між Злученими Державами і Манджу-Ко у справі нафтового монополю. Амбасадор заявив, що нафтовий монополь у Манджу-Ко в нічому не нарушує трактату 9-ох держав ані засади відкритих дверей.

Мадярщина не лякається слідства.

ПАРИЖ, 17. 11. ПАТ. Авас повідомляє з Женеви що югославянський уряд буде домагатися, щоби Рада Ліґи Націй вписала тільки на чергу нарад демарш у справі вбивства короля. Меморіял з вислідами слідства уряд перешле пізніше. Покищо міністри закордонних справ держав Малої Антанти узгіднять свої погляди на цю справу.

БУКАРЕШТ, 17. 11. ПАТ. Мадярська преса пише що Мадярщина не лякається, щоби Рада Ліґи Націй висвітлила куліси марсельського атентату. Атентатчик був македонцем, плян атентату вирішено в Бельґії, гроші на атентат надійшли з Південної Америки і з Бельґії. Покищо невідомо, чи спільники вбивника мали чехословацькі пашпорти і чи зброю перепачкувала їм чешка. „Мадяршаг" сподіється, що Рада Ліґи висвітлить цілу справу і внеможливить наклепи проти Мадярщини.

Оборонний німецько-японський союз.

ЛЬОНДОН, 17. XI. ПАТ. „Дейли Телеґреф" повідомляє з Токіо, що зростає зближення між Японією та Німеччиною. Останніми часами приїхало до Японії багато кореспондентів німецьких часописів. Їх приїзд є передвістником важних посунень у справі визнання Манджу-Ко Берліном і заключення оборонного союзу між Японією та Німеччиною. Зрештою в японській громадській думці віддавна є симпатії для Німеччини. Задумане Японією закупно трьох нових Цепелінів для вдержання повітряної комунікації між Токіом і Сінґапуром це дальший доказ зростаючої приязни. Та нема сумніву, що Японія ждатиме на висліди морської конференції в Льондоні і на спроби порозуміння з Анґлією, заки ухвалить постанови в справі взаємин з Німеччиною.

—•—

Хуртовина навістила Францію.

Південну Францію навістила катастрофальна хуртовина. В тульонській пристані зударився торпедовий човен із іншим човном, на якому був старшина та сім моряків. Човен утонув, залога врятувалася. Заповіджені приїзди кількох воєнних кораблів відкликали в останній хвилині тому, що ескадра мусіла вернутись до Тульону. На побережжі Марсель затонуло багато рибацьких човнів. На французькій Рівері падуть дощі, у Вогезах упав сніг.

СССР дістане 100 міліонів кредиту.

МОСКВА, 17. 11. ПАТ. Большевицький амбасадор у Вашинґтоні Трояновський привіз до Москви пропозицію уряду Злучених Держав у справі товарового кредиту для СССР на суму 100 міліонів долярів. 100 міл. кредит буде вище опроцентований, а надвишку відсотків зачисловатимуть на сплату довгів, які затягнув російський уряд перед революцією. Політичні кола переконані, що уряд СССР погодиться на всі пропозиції уряду Злучених Держав.

—o—

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Міністр Ляваль відбув нараду з австрійським послом у Парижі, якого запевнив, що становище Франції у справі незалежности Австрії не змінилося.

— З югославянським послом у Парижі Спаляйковичем мін. Ляваль обговорив висліди слідства у справі атентату у Марсель. Франція піддержить ноту Югославії.

— У Пловдіві у Болгарії повісили комуніста Лазарова за ширення комуністичної акції між військом.

— Підчас плебісциту у басейні Сари в дні 13. січня голосуватиме коло 541.000 мешканців.

— У найближчім часі СССР навяже дипльоматичні взаємини з Югославією.

— У Білгороді відбулась нарада турецького міністра закордонних справ Тевфік Рушді Бея з мін. Єфтичем. Оба міністри ствердили одноцілість поглядів.

— Канцл. Шушніґ відбув нараду з Мусолінієм.

— У Ціріху поліція арештувала 26 осіб за протижидівські маніфестації.

— Мін. Ляваль виїхав до Женеви.

— Британський міністр кольоній Томас заявив, що В. Британія не звязана ані безпосередньо, ані посередньо тайними договорами.

—o—

Воєнний стан в Еспанії продовжений.

БАРСЕЛЬОНА, 17. XI. ПАТ. Поліція затопила в морі 16 тон зброї і муніції, яку сконфіскувала підчас ревізії. Дотепер затопила 24 тони воєнного матеріялу. Одночасно воєнний стан уряд продовжив на 30 днів. Уряд розвязав каталонську поліцію. Тому безпека погіршилась, бо еспанська поліція ще не обняла станиць. Множаться грабункові напади.

В обороні зневаженого діяча.

Недавно подали ми новинку про побиття невідомими людьми рідношкільного діяча у Самборі, д-ра Матіяшка.

В цій справі дістаємо від Кружка РШ ім. Шевченка у Самборі такий комунікат, вирішений на засіданні Старшини того Кружка РШ.

„Старшина Кружка стверджує, що у виступі п. д-ра Матіяшка на Загальних Зборах Кружка 7. 10. ц. р. нічого такого не було, щоби когонебудь могло образити. З огляду на те, що напад на д-ра Матіяшка загально вяжуть з його виступом на Загальних Зборах Кружка РШ ім. Шевченка у Самборі, Старшина уважає за відповідне заняти становище й осуджує цей напад як прояв крайньої некультурности.

При цій нагоді стверджує Старшина, що відноситься з повним довірям до д-ра Матіяшка як члена Старшини Кружка".

Підписані: д-р М. Галущинський, голова, Кульчицький як секретар.

—o—

З кінової хроніки.

Єрусалим на фільмі. У Єрусалимі повстало товариство, яке має на меті зреалізувати велику фільму п. з. „Єрусалим — свята земля". Фільма складатиметься з трьох окремих частин: жидівської, арабської та християнської. Фільма показує природу краю, його багатство, історичні та релігійні памятки, типи населення і т. д. У фільмі підкреслюють працю від часу, коли Палестина стала осередком жидівського націоналізму.

Диктатор Голівуду, що має рішальний голос, коли йде про моральність фільми, заборонив випустити на світові екрани фільму „Весела вдовичка" з Морісом Шевальє і Жанетою Макдональд, коли не виріжуть з неї сцени танків у кабареті. Танок сам по собі не є так дуже неприличний, зате строї танечниць, на думку „диктатора" можуть нарушити моральність Голівуду.

Робінзон Крузо, що давно вже появився був на німій фільмі, появиться тепер удруге як звуковик. Фільму приготовляє виробництво „Юніверзел". Знимки роблять уже на острові Хуана-Фернандеца, на якому від 1704—1705 року жив справжній Робінзон, себто Олександер Селькірк.

Рене Клер у Льондоні. Велике англійське виробництво „Льондон-Фільм" стягає до своїх робітень щораз більше відомих акторів і режисерів. Торік уже перейшов туди Дуґляс Фербенкс зі своїм сином, який приняв навіть британське горожанство, в останніх часах поїхав до Льондону Бастер Кітон, Чарльз Роджерс, а тепер підписав з Олександром Кордою (творцем „Катерини Великої" з Єлисаветою Берґнер) контракт відомий французький режисер Рене Клер. Він інсценізуватиме фільму п. з. „Пан Трістам іде на захід". Головну ролю гратиме Джон Берімор або Чарльз Ляфтон. „Льондон-Фільм" дала досі такі мистецькі фільми, як згадана „Катерина Велика", „6 жінок Генриха VIII" і „Приватне життя Дон Хуана з Дуґлясом Фербенксом у головній ролі.

Нова організація фільмової індустрії у СССР. Совітський фільмовий промисл перевів недавно у себе нову організацію. У Москві повстала центральна установа під назвою „Ґовек". У цій верховній установі зійшлися всі дотеперішні фільмові трести, як: „Союзкіно-імпорт", „Союзкіно-експорт", „Союз-фільм" — як союз фільмопродукції, „Рус-кіно" як союз кінотеатрів, „Союз-кіно-хроніка" як союз фільмових тижневиків і „Нігфі" — союз фільмових ателіє.

Кількість кінотеатрів начислюють у Совітах на 28.169 — на кругло 170 міліонів населення. Треба замітити, що в цьому числі є теж салі, призначені на всякі інші цілі, театри й такі кіна, що висвітлюють фільму раз на тиждень. Совіти заключили з Польщею умову, на основі якої ввезуть до неї дванацять совітських фільм. На першому місці, стоїть звукова фільма відомого режисера Александрова п. з. „Оце весела молодість!" Польський заголовок фільми дещо інакший: „Світ сміється". (ет.)

НОВИНКИ

— **ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.**

— **Хочете мати добре футро,** ідіть до відомої фірми Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, тел. 54—46, яка поручить добрий товар совісно, виконає солідно, легко і точно. 187

— **Найкраще** випраний ковнірець тільки в українській пральні „Брін", вул. Бляхарська 21. 18-20 25—?

— **Нема більше старих жінок.** Бо модерна жінка вже не мусить бути невільницею кухні і годинами смажитися при вогні. Сьогодні, за 5 хвилин можна мати не тільки дуже смачну але також поживну і здорову леґуміну з порошку будиневого „Ароза". 694

— **Сірі однострої** — це одинока велика епопея-повість Листопадових Днів, що повинна найтися в кожній бібліотеці т-ва й хаті! Жива акція, добра мова й кольорит автора дають досконалу цілість. Замовляти: Львів, Ринок 10. „Неділя". Ціна 2.90 зол. + 50 сот. на порто.

— **Реалізування гасла „свій до свого по своє".** В-во **„Українська Реклама"** здійснюючи гасло **„свій до свого по своє"** видало з початком жовтня ц. р. основний інформатор-адресар всіх українських фірм і інституцій по цілому світу п. з. **„Провідник"** до українських фірм і інституцій в краю і закордоном" на рік 1935. Без огляду на великі кошти підготови до видання — „Провідник" коштує тільки 3.50 зол., пересилка 25 сот., для закордону 1 доляр з пересилкою. Хто замовить понад 5 примірників дістає 20% опусту. Замовляти в адміністрації Видавництва „Українська Реклама", Львів, вул. Корняктів 1/II.

— **Вп. членам Т-ва „Львівський Боян"** пригадуємо, що загальні збори Т-ва відбудуться у вівторок 20. ц. м. в малій салі Т-ва (вул. Шашкевича III) **в год. 6. вечором.** Після загальних зборів проба хору до ювилейного концерту в честь Осипа Юрія Федьковича.

— **„Діти дітям".** Діточа симфонічна орхестра грає в четвер 22. ц. м. у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка у Львові, Шашкевича 5 від год. 8.15 веч. Солістами є: Леся Деркачівна (скр.), Люся Мечниківна (форт.) й Івасько Барзінський (віольончеля). Цим разом дохід з концерту призначений для хорих і убогих учнів Вищого Муз. Інституту ім. Лисенка у Львові. Білети в ціні 50, 1.00 і 1.50 можна дістати в Союзному Базарі Руська ч. 20 і вечором в день концерту при касі. З огляду на те, що перший концерт діточої симфонічної орхестри, що відбувся в червні ц. р., пройшов з великим успіхом, треба надіятись, що й цей концерт буде випроданий. Тому треба заздалегідь замовити білети.

— **150-ліття греко-кат. парохії у Відні.** З нагоди 150-ліття української греко-кат. парохії при церкві Св. Варвари у Відні (I., Постґассе 8) відбудуться там ювилейні торжества з такою програмою: Субота, 17. листопада 1934: 9 г. Заупокійна Служба Божа за основників і добродіїв парохії і за померше у Відні парохіяльне духовенство. 18 г. Вечірня з литією в честь св. Вм. Варвари. Молебень. Неділя, 18. листопада 1934: 7, 8 і 9 г. Служби Божі в грецькому, вірменському і латинському обряді. 10 г. Торжественна Літурґія зі святочною проповідю Впр. о. прадата Якова Фрида. 12 г. Водосвяття на церковній площі. 16 г. Вечірня. Молебень до св. Йосафата з українською проповідю. 17 г. Торжественний похід зі св. Тайнами кругом церкви, ведений Всесв. о. Германом Пайхльом, аввою оо. Венедиктинів у Відні. 18 г. Вступна проповідь Впр. проф. д-ра Леопольда Вокавна з циклю „Царство Христове на Сході і Заході". Німецьке богослуження. 19 г. Річне зібрання членів Товариства св. Йосафата в гр.-кат. парохіяльному уряді на I. Рімерґассе 1. Від понеділка, 19. до суботи, 24. листопада 1934: Щоденно: 7, 8 і 9 г. Служби Божі при гробі св. Йосафата. 18.30 г. Молебень. Проповідь о. д-ра Л. Вокавна. Благословення св. Тайнами Субота, 24. листопада 1934: 18. г. Вечірня в честь св. Йосафата. Проповідь Впр. о. Адольфа Іннеркофлера „Жертва св. Йосафата". Благословення св. Тайнами. Неділя, 25. листопада 1934: Празник св. Сщм. Йосафата. 8.30 г. Служба Божа в латинському обряді і чеська проповідь Впр. о. д-ра Франца Стрнада, місіонаря з Моравії. 10 г. Архиерейська Служба Божа Впреосвщ. Кир Дионізія Нярадія, гр.-кат. епископа з Крижівців у Югославії. Святочна проповідь о. А. Іннеркофлера. 16 г. Вечірня. Українська проповідь Впрсв. Кир Дионізія Нярадія. 17 г. Чеське богослуження і проповідь Впр. о. д-ра Ф. Стрнада. 18 г. Привіт Його Еминенції о. кардинала д-ра Теодора Інніцера і посвячення ним нової вітрини з визами св. Йосафата. Німецька литанія і проповідь о. А. Іннеркофлера. Благословення св. Тайнами 20 г. Святочне зібрання української гр.-кат. парохіяльної громади і її гостей в салях Українського Клюбу (I., Банкґассе 1). Понеділок, 26. листопада 1934: 8 г. Служба Божа при св. Мощах Впр. о. д-ра Стрнада. 18.30 г. Німецька литанія.

— **Шпиталь для умово хорих в Бучачі.** Тому що наслідком недостачі місця в Кульпарківському заведенні багато умово хорих є на волі та нераз загрожують прилюдній безпеці, лікарські кола роблять заходи, щоби в Бучачі отворити шпиталь для умово хорих.

— **Скарбова палата в Станиславові.** Аґ. Всхуд повідомляє, що на днях появиться офіціяльне оголошення в справі скасування II скарбової палати у Львові та створення окремої скарбової палати для станиславівського воєвідства з осідком у Станиславові. Зміни в організації скарбової влади в трьох південно-східних воєвідствах будуть основуватися на створенні нової скарбової палати лише для станиславівського воєвідства з цим що справи тернопільського воєвідства влучать до компетенції скарбової палати у Львові. Зміни ці війдуть у життя з 1. квітня 1935 р., себто з новим буджетовим роком.

— **Болгарське вино.** До Софії приїхало шість купців із Польщі, щоби купити міліон літрів болгарських вин і привезти до Польщі. За це Болгарія малаб закупити в Польщі якусь скількість залізничих шин.

— **До ювилею проф. Ол. Лотоцького.** Українське Історично-Фільольоґічне Т-во в Празі присвячує своє чергове засідання, 27. листопада вшануванню проф. Олександра Лотоцького. Огляд сороклітньої наукової праці ювилята зроблять проф. Д. Дорошенко і проф. В. Садовський. У цьому засіданні візьме участь і сам проф. О. Лотоцький, який є одним з найстарших членів Історично-Фільольоґічного Товариства в Празі.

— **Кандидати на лавників м. Львова.** Зачувати, що деякі міські кола висувають такі кандидатури на лавників: Дуніна, Поратинського, Келера, Цвинара, Децикевича (укр), Козьола і Судгофа. Восьмого лавника мають предславити жиди.

— **Боротьба молоді з деморалізацією.** Сенат львівського університету розглядав меморіял католицької молоді в справі вуличної порноґрафії, яку ширять всякі елементи ріжними способами. Сенат звернувся в тій справі до адміністраційної влади.

— **Загрожена озимина.** З ріжних сторін краю повідомляють, що наслідком довгої теплої осени на озиминах, головно на житі виступила масово брунатна ржа. Крім того появилася геська муха, яка нищить цілі гектари жита і пшениці. В деяких околицях пошесть ржі і геської мухи приняла розміри катастрофи. Хлібороби мусіли переорати озимину. В хліборобських колах думають, що на весну можна надіятись сильнішого розвою ржі, особливо в першій половині весняної пори. Тому майбутній врожай заповідається слабо.

— **Зміни у видавництвах польських щоденників.** Як повідомляє „Курер Львовскі", щоденник „Газету Поранну" купили уділовці „Хвілі". В останніх часах була вона власністю спадкоємців відомого промисловця Єгера, але знайшлася в таких важких фінансових умовинах, що теперішній її власник, Єгер молодший, рішився її продати. Хотіли купити представники львівської одинації, що не мають тепер власного органу, одначе до купна не дійшло. Остаточно купили її два передові уділовці жидівської „Хвілі", а це молодший брат головного редактора Гешелеса і адв. д-р Мойсей Доґілевський. Так перевелися майже всі поважніші орґани польської опінії у Львові, що повстали в передвоєнних часах. Після упадку давного „Курера Львовского" і „Слова Польского" прийшла черга на „Газету Поранну", яка в новій своїй фазі буде тільки філією „Хвілі". Залишився ще „Век Нови", хоча до його видавничої спілки належать теж жиди. „Газета Львовска", відновлена в поменшеному виді після ліквідації, виходить тільки задля урядових комунікатів і оголошень, отже в прилюдній опінії не грає ніякої ролі.

— **Спадок фреквенції у вищих школах** стверджено при останніх вписах. На правничому виділі варшавського університету число вписаних студентів не переступило визначеного континґенту. На гуманістичному виділі тогож університету зголосилося коло 300 студенток, отже майже вдвоє менше ніж торік; в головній школі сільського господарства 260 осіб супроти 300 в минулому році. Значний спадок занотовано теж на рільничому виділі тої школи, бо вписалося ледви 67 осіб супроти 123 торік. Також на варшавській політехніці наплив нових студентів зменшився в порівнанні з минулим роком

майже на 20 проц., але й при цьому зменшеному числі не принято всіх подань. Зголосилося 1.050 осіб, а принято коло 700.

— **Львівська хроніка.** Арештовано трьох біркових спекулянтів Фаерштайна, Бріхля і Карніоля, що продавали на чорній біржі облігації, вкрадені в числі 60 Тад. Бабецькому в потязі. — **Невідомі** опришки поранили кімнатного маляря Ст. Крищака. Його забрали до шпиталю.

— **Присуд у снятинській перепустковій афері.** Перед окружним судом у Коломиї відбулася карна розправа проти вісьмох обвинувачених у голосній афері видавання снятинським старостом нелеґальних перепусток до Румунії. Розправа не виказала виновности заступника старости Голубовського та урядовців Марії Врубель і Івана Гойдура, отже їх увільнено. Зате засуджено Шефлера, б. постерункового на стації в Снятині за надуживання влади на 2 роки вязниці, а інших обвинувачених: склепаря Шафера на 18 місяців без припинення, лікаря д-ра Гольдшляга на 10 місяців, адвоката зі Львова д-ра Ляндеса на 6 місяців і купця зі Станиславова Мандля на 6 місяців з припиненням на 5 літ.

— **Тайне горільництво.** Бриґада скарбової контролі перевела в Глібовичах пов. Бібрка ревізію і викрила тайні горільні у господарів Івана Павука, Михайла Кола і Марії Калей. Сконфісковано готові продукти і дестиляційні апарати. Відборцями самогонки були перш усього гаєві лісів гр. Потоцького, які опісля продавали її робітникам і візникам, що працюють в лісах. Усіх потягнено до відповідальности.

— **Краєва хроніка.** До церкви в Янові вломилися злодії і вкрали чаші та інші предмети вартости 800 зол. — Филип Бевер з Надвірної скочив так нещасливо до потягу лісної залізнички, що дістався під колеса. Тяжко покалічений помер у шпиталі. — На залізничому шляху між Холмом і Завадівкою згинув серед таємних обставин Станислав Фац, студент люблинського університету.

— **Літня буря під зиму.** Над Будапештом і околицею шаліла в ночі на 16. ц. м. велика буря з хмароломом, блискавицями і громами. Від громів повстали в кількох місцях пожежі, які гасила злива. Тої самої ночі була катастрофальна буря також в інших околицях. Метеорольоги нотують літні бурі в половині листопада дуже рідко.

— **На американський спосіб** починають грабити в Парижі. Перед кількома днями якийсь бандит напав вечором на 68-літну жінку, властительку магазину з біжутерією, і вирвав їй торбу, в якій були дорогоцінности вартости 500 тисяч франків. Грабіжник утік самоходом. Другого нападу доконала ватага шістьох бандитів на передмісті Ґарен-Кольомб. Ватага придержала авто, яким два банкові урядовці везли 30 тисяч франків з філії до центрального банку. Бандити з револьверами в руках відобрали гроші, викинули урядовців і втікли тим самим автом.

— **Рідке звіря.** В Конго зловили незвичайно рідке звіря, окапі, що є перехідною формою між жирафою і зеброю. За останніх 34 років удалось зловити тільки дві штуки цього звіряти.

— **Пашпорт на плечах.** Повітова адміністраційна влада у Фарцалі (на Мадярщині) рішила оригінальним способом приневолити циганів держатись приписів. Бувало часто, що цигани, мандруючи по світі, зміняли назвище і фальшували особисті папери, такщо годі було устійнити їхню тотожність. Тепер назвище цигана та його територіяльна приналежність має бути випалена на його плечах, щоб раз на все унеможливити всякі ошуканства.

— **Ріжні вістки.** Із Зл. Держав знову можна вивозити капітали на чужину; так рішив амер. сенат фінансів. — Мадярський уряд наложив секвестр на доходи відомого драматурга Франца Мольнара, що не платить податків. — У всіх німецьких університетах є тепер 366 студентів-жидів. У 1932 р. було їх 1893. — Грецький уряд має намір розписати державну позичку, щоб побудувати нові летовища. — З нагоди роковин мирового договору студенти в Загребі демонстрували прилюдно проти Італії. — В одному із бостонських театрів виступає як артист — син покійного президента Зл. Держав — Клівленда. — На західному березі Камчатки, в районі Воровська-Крутогорово відкрили поклади дуже доброго камінного вугілля. — Американський міліонер Кірбі оженився в Ніцці з російською княжною Багратіон-Мухранською. — Париський денник „Ле Журналь“ хоче зорґанізувати перегони літаків на зразок британського конкурсу Льондон-Мельбурн. — Франція викарбувала памяткову монету з подобою югославянського короля Олександра. — Архики. Оттонові Габсбурґові надало 308 австрійських громад почесне громадянство. — В маґістраті м. Загребу викрито зловживання на 3 і пів міліона динарів. — В ріці Вен-По в Китаю зловлено черепаху, на якій відчитано напис, що в 1580 р. зловив її міністер Пан.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Калабаньки.

Наша земля родюча, почва добра, масна і тому нешвидко перепускає воду. Впаде дощ, розтопляться сніги, то вода цілими тижнями стоїть, заки одна часть у землю всякне, а друга випарує під проміннями сонця.

Буває нераз, приїде чужинець, подивиться на нашу країну і потім пише: „Українська земля це країна озерець, криничок і джерел. На кожному кроці подиблеш їх, не знаю тільки, яка в них вода“...

Богу дякувати, що не куштав і Богу дякувати, що ближче не приглядався, а то був би зовсім щось іншого про це написав.

Адже всі ті озерця, кринички і джерела — це звичайнісінькі калабаньки, більші, менші, старші, новіші, а в кожній з них щонайменше дві-три жаби. Коли вечір настане, або коли запахне бурею — жаби висувають голови з калабаньок і над тихими полями несеться пісня:

„Родимий краю, село родиме
Вас я витаю, місця любимі.
Зелені ниви, ліси, могили
Щасливі з вами дні ми уплили“.

Потім пісня мовкне, жаби йдуть спати, тиша...

І так минають дні за днями, рік за роком, аж хтось десь одної днини, необачно, стане ногою в калабаньку. Хлюпне застояла вода на боки, дві-три жаби в розтіч.

Але тільки спершу.

Бо за малу хвильку, з трави, з-під лопухів та дикого хрону підіймається крик: „Рятунку! Напасть! Бий влізливця“.

А тоді повстає гармідер, аж вуха вянуть. З усіх калабань висуваються жабячі голови...

„На прю, без ляку і зневіри!
За правду, волю, за наш край!“...

Буває, що влізливець просто нехотячи станув у калабаньку. От ішов швидко, задивився на схід чи захід сонця і вліз. Тоді просить вибачення і присягає оминати калабаньки, хоч знає, що дуже тяжко буде додержати слова. Бо калабаньок тих тьма-тьменна: і в селі, і за селом, і на ниві, і на сіножаті. Схочеш оминати — далеко не зайдеш, а час не жде — іти треба.

Але буває, що хтось таки навмисне рушить калабаньку. Жаби в розтіч і в крик, а він до другої, до третьої, напосівся значить. Тоді вже чисте пекло твориться. З усіх сторін жабячий рід сотнями на влізливця пре, і або проженуть його на чотири вітри, або він з розгону вскочить у якусь глибшу калабаньку, загрузне в ній і пропаде.

Кажуть, що такий швидко сам жабою стає.

Тоді знову все успокоюється, плеса калабаньок вигладжуються, лунає вечірня пісня, вдається сон...

Ех, хоч трохи, хоч малий жмуток сонця!
Підсохлоб!...
Тисячі пройшлиб вигідно і сухою ногою

Галактіон Чіпка.

— **Нове число „Жорен“** з 15. ц. м. починається веселою ілюстрацією, як виглядатиме опіка студентами в „Академічному Домі“ і пробоєвим віршом про Ощадність. Як можна щадити про це можна довідатись із двох притч про ощадність. Що люди шепчуть собі на вухо, можна довідатись із недискретної рубрики „Кажуть, що...“ Про події за останні два тижні інформує статейка „Що в нас нового“. Ілюстраціями вславлені такі факти, як дарунок премієра Козловського на іменини д-ра Дмитра Левицького, покутнича подорож адвоката д-ра Когута, праця одного нашого визначного расіста з чисто расовою головою і пробний лет д-ра Назарука до неба літаком. Крім цього маємо ще рисунки малого Ромця, поглядову картину, як ріжні народи ощаджують, лист дядька Панька про сойм, ощадність і наших хамелеонів та всякі дрібні дотепи. Це число „Жорен“ має чимало актуальної сатири.

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Іванна Василівна з Кучинських Свенціцька померла 17. листопада в 85 р. життя в Убиню.

ДИВОГЛЯДИ.

ЩО РОБИТИМУТЬ БДЖОЛИ?

Париський хемік д-р Артіне твердить, що винайшов прилад, який буде вибирати із цвітів мед зовсім так само як це роблять бджоли і буде перемінювати його в мед їстивний, наче просто з вулия. Цей прилад дешевший від годівлі бджіл і незалежний від погоди та недуги, як бджоли. Хоч людина буде приневолена ходити від цвітки до цвітки і збирати з неї мед, нині, у часи безробіття, це таки вийде решевше, як вести пасіку. Пильні бджоли стануть таким робом безробітні.

ТОВАРИСТВО БЕЗПЛАТНИХ ПОДОРОЖЕЙ.

У Марсель поліція відкрила цікаву орґанізацію „безплатних пасажирів“. Було їх 100. Вони придумували способи, як їздити поїздами та кораблями задурно. На своїх засіданнях ділились вони своїм багатим досвідом. Були між ними теж досвідчені злочинці, не тільки аматори подорожей.

—o—

З кіна.

КІНО „КАСІНО“: „У ВІДЕНСЬКІЙ КАВАРНІ“.

Це погідна, безпретенсіональна комедія з великим коміком Секе Сакалем. Тема — свіжа: бідолаха, що сам ледве зводить кінці і хапається ріжних підприємств, що кінчаються невдачею має дуже добрі ідеї, коли треба допомогти в біді іншим. Навіть опікується бідними молодцями і виводить їх у люди. Маємо ідилічні сцени із студентського життя і студентської каварні, веселі, фарсові непорозуміння і очевидячки ліричні сцени, не то одної, а двох пар закоханих. Секе Сакаль своєю креацією та своєрідним гумором робить із цієї фільми дуже приємну комедію.

—o—

Нові книжки й журнали.

КАЛЕНДАРЕЦЬ УКРАЇНСЬКОГО КООПЕРАТОРА НА 1935. Накладом Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові. Ст. 224+16+16. Ціна 1 зол. Окрім календаріюм, дрібних статтей та практичних поучень, великий відділ правних порад у торгівлі та промислі, статистичні таблиці польської й української кооперації та історичний нарис про українську кооперацію в Польщі.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Неділя, 18. XI. год. 12. в пол. Театр для всіх „Малий Летун“.

Неділя, 18. XI. год. 3·30 попол. по цінах найнижчих „Дівчата в однострою“.

Неділя, 18. XI. год. 7·30 веч. „Людина і надлюдина“ Абон. 7.

Понеділок, 19. XI. год. 7·30 веч. „Людина й надлюдина“.

Вівторок, 20. XI. год. 7·30 веч. „Товаріщ“. Абонамент Або неважний.

Театр Ріжнородностей.

Неділя, 18. XI. год. 3·30 попол. „Той, що змінив назвище“.

Неділя, 18. XI. год. 7·30 веч. „Під примусовою управою“ Абон. 8.

Понеділок, 19. XI. год. 7·30 веч. „Під примусовою управою“.

Вівтіркову виставу „Товаріщ“ закупила „Газета Поранна“. Решту білетів можна набувати по знижених цінах (від 0·25 до 2·— зол.) в бюрі адміністрації при вул. Хоружчини 31.

Вівторок, 20. XI. „Під примусовою управою“.

Кіна.

АПОЛЬО: Дві серії разом: „Нуждарі“, „Париж у вогні“.

АТЛЯНТИК: „Маскарада“.

ВАНДА: „У тіні хреста“.

ГРАЖИНА: „Марія“ (Анна Беля), „Приблуда“.

КАСІНО: „У віденській каварні“ (комедія із Секе Сакалем).

КОЛІСЕЙ: „Жінка й бестія“, ревія „Підкоп під Львів“.

КОПЕРНИК: „Весняна парада“ (Франціска Галь).

МАРУСЕНЬКА: „Весняна парада“ (Франціска Галь), ревія: „Веселий пол“.

МІРАЖ: „Галька“ (з Кепурою).

МУЗА: „Щойно вчора“.

ПАЛЯС: „Що мій чоловік робить у ночі“.

ПАН: „Ескімо.“

ПАСАЖ: „Їздець у масці“, ревія: „Пан директор то я!“

РАЙ: „Чи Люцина це дівчина“.

СВІТ: „Колиб я мав міліон“, „Тайна звіриння“.

СОНЦЕ: „Прощання з гріхом“.

СТИЛЕВЕ: „Чорний кіт“ (Борис Карлов) і ревія „Світ навиворіть“.

УТІХА: „Жінка під контролею“ та ревія.

ХиМЕРА: „Ширлі Темпль“ (Тайна маленької Ширлі) та Тижневик Фокса.

Закордонне радіо.

Неділя, 18. листопада 1934.

Віденъ (506,8) Симф. концерт, 12·30, 18·00 Популяр. концерт, **Брно** (325,4) 19·25 Розривки наших предків (вес. авд.), **Кошиці** (259,1) 17·30 Слов. еміграція в пісні, 18·50 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 9·15 Камер. музика, **Париж** (1648) 21·00 „Отельо“ оп. Вердія, **Берлін** (356,7) 15·00 „З чарівником не жартуй“ нар. песа Г. Лянге, 16·00, 18·00 Легка музика, 20·00 „Ді фір Шляфмаєр“ ком. з часів Бідермаєра, **Франкфурт** (251) 11·15 Камер. муз., **Кенігсвустергавзен** (1571) 15·30 Шопенові твори, **Кельн** (455,9) 15·20 Фортепян, **Ляйпціґ** (382,2) 15·00 Скрипка, 16·15 Симф. концерт, **Будапешт** (550,5) 12·30 Сальон. музика, 15·50, 20·45 Циг. музика 17·50 Концерт, 21·30 Европейський концерт, **Мілано** (368,6) 17·15 Легка музика, **Рим** (420,8) 17·00 Симф. концерт, 20·45 Концерт.

Понеділок, 19. листопада 1934.

Віденъ (506,8) 17·40 Солісти (музика, спів) 19·20 Фортепян, 20·15 Спів, 20·30 Віденські мельодії. **Братислава** (298,8) 17·10 Спів, **Кошиці** (259,1) 13·35, 17·10, 18·50 Для Закарпаття, 16·55 Казки вуйка Санка, **Мор. Острава** (269,5) 17·45 Спів, **Прага** (470,2) 12·35 Сальон. музика, 19·30 „Нірнберґські співці“ оп. Вагнера, **Париж** (1648) 13·00 Концерт орк., 21·00 Спів, рецитації. 21·45 Арфа, 22·15 Моцартівський концерт, **Данціг** (230,2) 20·10 „Дер ферльорене Вальцер“ оп. Штольца, **Мадрид** (274) 19·00 Спів, **Берлін** (356,7) 14·15 Солісти, 18·30 Фортепян, **Гамбург** (331,9) 20·10 „Гузаренштрайхе“ оперa Сваги, **Гайльсберг** (291) 17·50 Цитра, **Кельн** (455,9) 18·00 Нар. пісні, **Ляйпціґ** (382,2) 18·20 Родина Штравсів (концерт), **Будапешт** (550,5) 18·45 Циг. музика, **Мілано** (368,6) 11·30 Тріо, 22·00 Камер. музика, **Рим** (420,8) 17·10 Спів.

Львівське радіо.

Неділя, 18. листопада 1934.

9·00 Ранішня авд., 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Театр. огляд, сільська рорум, 12·15, 13·15 Муз. поранок; у перерві около год. 13·00 Суходолами й морями (фейл.), 14·00 Легка музика з гр. пл., 14·45 Концерт канарків львівського плекання, 15·00 Рільн. гуртіка: Раціональний корм умовиною рап плекання, 15·15 Пісні (Щепанська сопр. у супр. фортепяну) з гр. пл., 15·25 Огляд ринків рільн. продуктів, 15·35 Твори англ. кор. гвардії з гр. пл., 15·45 Лісова скринька, 16·00 Срібна мапа (фраґм. з повісти Івашкевича „Червоні щити), 16·20 Спів (А. Добош) у супр. фортепяну, 16·45 Загадки, 17·00 Музика до танку, 17·50 Книжка про Вильно, 18·00 Театр Уяви: Вечір гуморесок, 18·45 Життя молоді, 19·00 Легка музика, спів, 19·50 Актуальн. фейл., 20·00 Концерт лотиської музики, спів, 20·45 Веч. денник; 20·55 Як працюємо, 21·00 На веселій львівській хвилі, 21·40 Спорт. вістки, 21·50 Почт.-техн. скринька, 22·10 Трансм. з Будапешту II. ч. Европейського концерту, 22·45 Рекл. концерт, 23·05 Танк. музика.

Понеділок, 19. листопада 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеор. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10, 13·05 Концерт сальон. музики, 13·00 Полудн. денник, 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Концерт, 16·45 Наука німецької мови, 17·00 Трансм. з Вильна і концерт хору, 17·25 Гутірка: Голосники „Боротьба за кращий відбір“, 17·35 Гр., 17·50 Ловля жемчугів, 18·00 Спогади про Мавр. Гославського, 18·15 Фортепян, 18·45 Для старших дітей: Що я бачив на Гуцульщині, 19·30 „Уліна“ (спогад рядовика), 19·50, 19·56 Спортові вістки 20·00 Легка музика, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Істор. концерт (Польські композитори XV і XVI ст.), 21·45 Відч. про Пілсудського: „Лодзька катастрофа“, 22·15 Лекц я танку, 22·35, 23·05 Танк. муз.

Чи знаєте? **MESOLAMENT** SPIESS втихомирює та усуває ревматичні болі — одноразове втирання приносить полекшу.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5,25 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·48, Париж 34·92·—, Берлін 213·00, Ціріх 172·20, Амстердам 357·90, Прага 22·13, Італія 45·30, Нюйорк кабель 5·30 3/8, Нюйорк чеки 5·30.

Золото: Долари 8·91—8·93, Франки фр. 34·30—34·60 Дукати 81·70—82·20, Корони 35·80—36·30, Рублі 45·50—46·30.

Срібло: Корони 0·30, рублі 1·20, фльорени 0·70.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від	до	від	до
Жито одноціле	12·75—	13·00	14·50—	14·75
Жито збірне	12·25—	12·50	14·00—	14·25
Ячмінь одноцілий	13·75—	14·00		
Ячмінь на мливо	12·75—	13·00	14·00—	14·25
Овес од. незам. 473	12·75—	13·25	14·50—	14·75
Овес од. незам. 459	12·00—	12·50	14·00—	14·50
Овес од. легко зам.	11·00—	11·25	13·00—	13·25
Овес зб. легко зам.	10·50—	10·75	12·50—	12·75
Овес одноціл. зам.	9·50—	9·75	11·50—	11·75
Овес збірн. зам.	9·25—	9·50	11·25—	11·50

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в днях 15., 16. і 17. листопада ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 кг. масла десерового	2·10 зол.
1 л. молока	0·16 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	4·00—4·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло, сметану і яйця вдержана, на молоко сильна.

Маслосоюз повідомляє, що від 19. листопада ц. р. не купує ніякої птиці аж до відкликання.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЗОЛОТО, СРІБЛО купує і платить найвищі ціни Домбровський і Розважевський. Львів, Академічна 2. 36/82 6—10

ЯБЛУКА, зимові пріма, гуртом і подрібно продає інж. Б. Попович, — Львів, Руська 20. 695 1—3

НІЧНІ фланелеві сорочки жіночі і мужеські 5·25, теплі дитячі піжами 4·20. Фабрика білля „Астра“, Львів, Сикстуська 2.

ГУЦУЛЬСЬКУ різблену їдальню продам оказійно дешево. Зголошення до Адм. „Діла“ під „Гуцульська їдальня“. 696 1-3

ВСІ ЕВРОПЕЙСЬКІ СТАЦІЇ

Philips 33 A

Модель 1935

Радіо-приймач 3 обводовий до електричної сіти з динамічним голосником. Ратальною системою Філіпса **10 місячним**

32/81 15 15

виключно до купна

„Фото-Радіо-Паляс“

Львів, Марійська пл. 8. (Дім Шпрехера)

ETRONAL

(Затверджений рег. Мін. Сп, Вн. ч. 1606).

Одинокий краєвий засіб лікує мотилицю за 24 годин.

Скоре і певне ділання „ЕТРОНАЛЮ“ стверджене на львівській Ветеринарійній Академії. До цілковитого вилікування вівці ваги до 35 кг. вистарчає одна мала капсулка в ціні 90 сотиків. — До цілковитого вилікування корови або вола до ваги 200 — 250 кг. вистарчає 2 капсулки більші за 4 зол.

Можна дістати у хем. лябораторії М-ра **С. Едельмана, Львів, Театинська ч. 16.** та у всіх аптиках. 424 5—6

14 дешевих днів

30% знижка цін на всілякі блаватні і вовняні товари

Для прикладу кілька цін:

Фланеля на білля	0·60	Сирівка	0·55
„ на піжами	0·75	Димка на підштанці	0·65
„ у найн. взори	1·—	Зефір на сорочки	0·80
Бая двостор.	1·50	Попеліна на сорочки	1·30
Вельвети і штрукси	1·75	Хустини до носа	0·15
Ваталіна	1·50	Вафл. ручники	0·30
Шевіоти на мундурки	1·80	Купел. ручники	0·60
„ на убрання	2·50	Пошевки	2·00
Вовна на сукні	1·70	Капи і обруси	2·75
„ на плащі	6·—	Підпинки до ковдри	4·90
Пледи	5·50	Полотно на прост.	1·25
Коци	5·—	Сатинові ковдри	9·00
Полотно	0·55		

—:—

Великий вибір найновіших вовняних матеріялів на сукні, костюми і плащі по найнижчих цінах. — УВАГА: При закупні товарів від 5 зол. даром білети до кін Паляс, Аполь, Атлянтик і інших.

„Галицький Маґазин Новин“ ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 15.

Вже вийшов з друку:

Український Аґрономічний Вістник

чвертьрічник **Книжка 3, 1934.** під редакцією інж. д-ра Евгена Храпливого.

ЗМІСТ: **Статті:** Перебудова світового хліборобства — проф. др. Ернст Лявр; Значіння ідеї трудового господарства для громадської агрономії — проф. К. Мацієвич; Науково-дослідча робота на Вел. Україні в галузі сільського господарства — Ф. Баранецький; Калій в рослинному орґанізмі — проф. В. Чередіїв: До характеристики типів травостану на закарпатських полонинах — доц. І. Мазепа; Про системи садів — А. Терпиляк; Початки агропедольоґічного наповання полонин Закарпаття — проф. інж. Л. Грабина; Значіння пасічництва в сільському господарстві — інж. М. Сочинський; **Реферати та рецензії:** Підручники УТГІ. — Селянська Европа. — Спомини визначного птахівничого діяча. — Ділення селянських ґрунтів у Галичині, - Досліди російських вчених зі суспільної та господарської історії. — Матеріяльна народня культура словянських народів. — Годівля овець на Словаччині — Висліди контролі ужитковости свиней на Моравії за 1933 р — Висліди контролі ужитковости кіз на Моравії за 1933 р. — Підручники б.-дин. способу господарювання. — Міжнародні сіл.-госп. організації, Конгреси, Наради, Записник нашої агрономічної праці, Ріжне. — **Ціна цеї книжки 3 зол.** (в Ч. С. Р. — 12 кч., — в інших краях 2·— шв. фр.). — **На рік (4 книжки) 12· зол.** — Адреса:

Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Можна купити у укр. книгарнях. 1—3

Вирібня музичних інструментів

Фр. Невчик

Львів, вул. Городецька 2 Б. Телефон 25-76. Поручає всілякі музичні інструменти, приладдя, грамофони, плити і т. п. по приступних цінах. — Цінники на бажання. Приймає направи. 31/81 6—10

Декорації кімнат, фіранки, тапети, дивани, мебл. матраци, обивані меблі, клюби, отомани, тапчани та ін. поручає

ТЕОДОР КИСЯК І СИНИ

ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4. тел. 40-09.

Найбільша в Галичині обивно- :—: декораційна робітня. :—:

Ліжка дитячі 25 зол кухонні 8, полеві 10, сіткові 20, дротяні вклади 18. **Отомани** 30, розкладані **канапки** 30, **матераци** з подушками 14, **волосяні** 40, найновіші **тапчани** 75. — Фабрика **Закс**, Ліндого 6. Тел. 79-99. 12/73 1—10

Переоблюювання з дезинфекцією дротяних сіток, залізних ліжок, матераців, отоман виконує фабрика Закс, Ліндого 6. Тел. 79-99. 12/73 1—10

НЕРВОЛЬ

Хеміка д-ра Францова, одинокий радикальний і випробований засіб (натирання) проти

РЕВМАТИЗМОВІ

кольок з причини простуди, пострілові, ісхіясові і ін. — всюди можна дістати.

Виріб і головна продажа

АПТИКА МІКОЛЯША

Львів, Коперника 1. 40/82 4—10

ЗНИЖКА ЦІН МЕБЛІВ

всілякого роду, але тільки у фірми

Брік і Ґрінер Львів, Трибунальська 16

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО“!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.